

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 4.5.2007
KOM(2007)233 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI, REGIONŲ KOMITETUI
IR EUROPOS CENTRINIAM BANKUI**

Euro įvedimas Slovėnijoje

1. IŽANGA

2006 m. kovo 2 d. Slovėnijai paprašius atlikti konvergencijos įvertinimą pagal EB 122 straipsnio 2 dalį, Komisija ir ECB parengė savo atitinkamas konvergencijos ataskaitas¹, kuriose nagrinėjama, ar valstybė pasiekė aukštą tvarios konvergencijos laipsnį, būtent atsižvelgiant į Sutartyje nustatytus Maastrichto konvergencijos kriterijus. Komisijai 2006 m. gegužės 16 d. pateikus pasiūlymą, Taryba 2006 m. liepos 11 d. nusprendė panaikinti Slovėnijai taikomą leidžiančią nukrypti nuostatą. Be to, ji priėmė sprendimą dėl euro įvedimo datos Slovėnijoje (2007 m. sausio 1 d.) ir jos nacionalinės valiutos perskaičiavimo į eurą kurso (239,640 tolarai už vieną eurą).

Patvirtinus Slovėnijos prisijungimą prie euro zonos, šalis suaktyvino ir užbaigė savo praktinį pasirengimą perėjimui prie euro. Slovėnijos perėjimo prie euro pagrindinis planas yra pagrįstas vadinamuoju „Didžiojo sprogo“ (angl. *Big-bang*) scenarijumi², pagal kurį euro banknotai ir monetos įvedami tą pačią euro įvedimo dieną (konkrečiai Slovėnijoje – 2007 m. sausio 1 d.). Dviejų valiutų apyvartos laikotarpis, per kurį ir Slovėnijos tolaras, ir euro buvo teisėta mokėjimo priemonė, buvo nustatytas 2007 m. sausio 1–14 d., o jam pasibaigus euro tapo vienintele teisėta mokėjimo priemone.

Nors Slovėnija pasinaudojo daugeliu palankių sąlygų, jos sėkmingą perėjimą prie euro užtikrino laiku ir kruopščiai atlikti parengiamieji darbai. Šiame komunikate apibūdinami pagrindiniai Slovėnijos perėjimo prie euro aspektai, ypač susijusieji su grynųjų pinigų keitimu, viešojo ir privataus sektoriaus administracinių ir finansinių sistemų pertvarkymu, su kainų pokyčiais, susijusiais su perėjimu prie euro (ir jų suvokimu), ir su tuo, kaip apskritai piliečiai vertina perėjimą prie euro. Galiausiai šiame Komisijos komunikate atkreipiamas dėmesys į svarbiausią patirtį, iš kurios bus galima pasimokyti ateityje pereinant prie euro.

2. GREITAS EURO ĮSILIEJIMAS Į SLOVĖNIJOS KASDIENĮ GYVENIMĄ

Kadangi Slovėnija ribojasi su dviem euro zonos valstybėmis (Italija ir Austrija), dauguma Slovėnijos piliečių dar gerokai iki euro tapimo jų nacionaline valiuta žinojo, kas yra euro. Naujosiose valstybėse narėse atliktų apklausų rezultatai³ parodė, kad slovėnai yra geriausiai susipažinę su grynaisiais eurai, nes 95 % jų jau buvo matę euro banknotus (palyginti su dešimties naujųjų valstybių narių 77 % vidurkiu) ir 93 % – euro monetas (palyginti su 70 % vidurkiu). Taip pat daugelis jau buvo naudoję euro banknotus (80 %) ar euro monetas (77 %). Daugelis Slovėnijos piliečių ir įmonių dar gerokai iki 2007 m. sausio 1 d. turėjo tam tikras sumas grynųjų eurų arba buvo atidarę banko sąskaitą eurai.

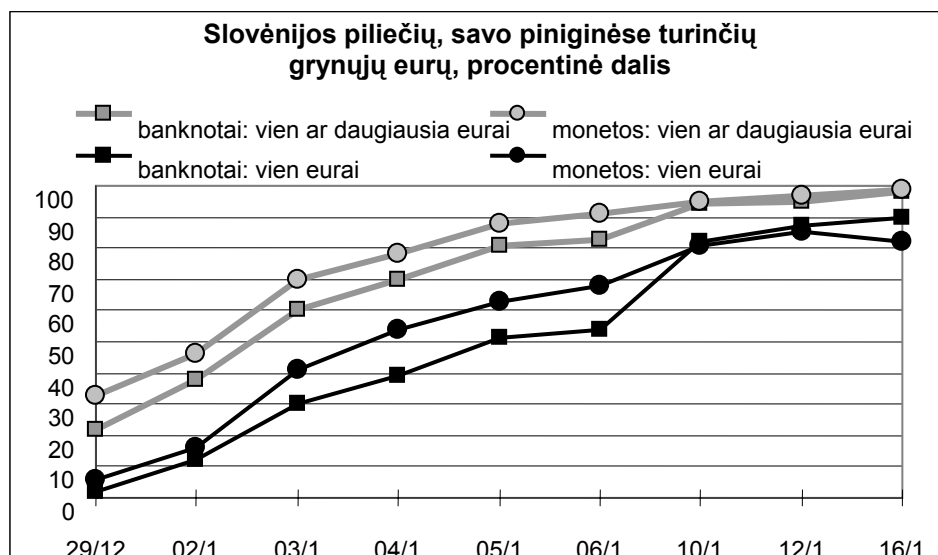
¹ 2006 m. gegužės 16 d. COM(2006)224 Konvergencijos ataskaita ir ECB 2006m. gegužės mėn. Pranešimas apie konvergenciją.

² Dabartinės euro zonos valstybės įsivedė eurą pagal „Madrido“ scenarijų, kuris nustatė trejų metų pereinamąjį laikotarpį nuo to laiko, kai 1999 m. (Graikijoje – 2001 m.) euro tapo jų nacionaline valiuta, o euro banknotai ir monetos buvo įvesti tik 2002 m.

³ Komisijos apklausa *Flash Eurobarometer 191*, atlikta 2006 m. rugsėjo mėn.

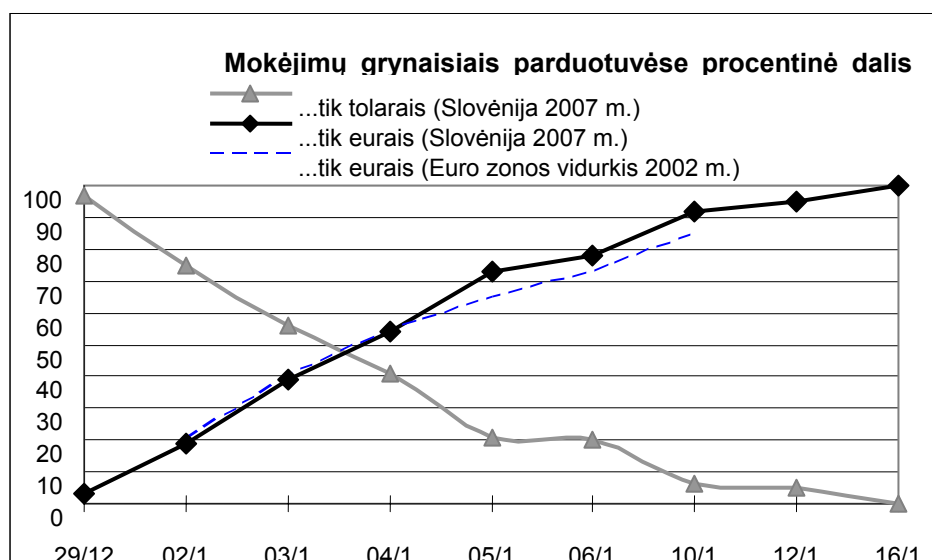
2007 m. sausio 1 d. eurui tapus teisėta mokėjimo priemone, apyvartoje esanti santykinė jo dalis greitai padidėjo, kaip parodyta 1 diagramoje, kuri yra pagrįsta Komisijai vykdomos kasdienės Slovėnijos gyventojų dalies apklausos telefonu rezultatais, per kurią respondentų buvo paprašyta nurodyti savo piniginės turinį. Jau sausio 5 d. (vakare) daugiau kaip pusė respondentų atsakė savo piniginėse turintys tik euro banknotų ir monetų.

1 diagrama

Respondentų taip pat buvo paprašyta nurodyti savo vėliausias grynujų pinigų operacijas (žr. 2 diagramą). 2007 m. sausio 4 d. daugiau kaip pusė visų mokėjimų grynaisiais buvo įvykdyta eurais. Vėlesnėmis dienomis mokėjimų dalis eurais toliau smarkiai didėjo. Be to, 2 diagrama rodo atsiskaitymų eurais plitimo panašumą į apskritai pastebėtąjį euro zonoje per pirmąją euro įvedimo bangą 2002 m.

2 diagrama

Nors apskritai Slovėnija pasinaudojo palankiomis aplinkybėmis, sėkmingą perėjimą nuo tolaro prie euro galutinai nulėmė tai, kad Slovėnija laiku ir kokybiškai praktiškai pasirengė įvesti eurą – ji tam pradėjo rimtai rengtis dar iki 2005 m. sausio mėn., kai buvo patvirtintas Slovėnijos nacionalinis perėjimo prie euro planas⁴. Šiame komunikate toliau nagrinėjamos įvairios aplinkybės, turėjusios poveikio šiai sėkmei.

Slovėnijos perėjimas prie euro aiškiai patvirtina pirmosios bangos patirtį, kad pradėti rengtis iš anksto ir laiku apsimoka. Gerai pasirengusios valstybės laimi, nes jų nacionalinis perėjimas prie euro įvyksta greitai ir sklandžiai ir jų piliečių vertinimai yra teigiami.

3. GRYNUJŲ PINIGŲ KEITIMAS SLOVĖNIJOJE

Grynujų pinigų keitimas yra akivaizdžiausias nacionalinio perėjimo prie euro ypatumas. Iš esmės su šia operacija yra tiesiogiai susiję visi piliečiai ir įmonės. Jos sėkmė daugiausia priklauso nuo ankstyvos, t. y. iki perėjimo prie euro dienos (€ diena), nacionalinio centrinio banko euro banknotų ir monetų pasiūlos bankams ir kitoms finansų įstaigoms („pirminis aprūpinimas“). Bankai savo ruožtu mėgina užtikrinti, kad su grynaisiais pinigais susijusiose operacijose dalyvaujančios įmonės, ypač mažmenininkai, grynujų eurų turėtų dar iki € dienos, visų pirma tam, kad galėtų duoti gražą tik eurai ir taip būtų išvengta senosios nacionalinės valiutos gražinimo į apyvartą. Paleisdami grynuosius eurus į apyvartą, bankai ir mažmenininkai kartu turi susidoroti su staigiu senosios nacionalinės valiutos gražinimo srautu.

3.1. Pirminio ir antrinio aprūpinimo eurai operacijos iki € dienos

Slovėnijos bankas iš Eurosistemos logistikos atsargų iš viso gavo 94,5 mln. banknotų, kurių nominali vertė – 2175,0 mln. EUR⁵. Suomijos pinigų kalykla iš viso pateikė 296,3 mln. euro monetų, kurių nominali vertė – 104,0 mln. EUR⁶.

Kredito įstaigų pirminio aprūpinimo euro monetomis operacijos buvo pradėtos 2006 m. rugsėjo 25 d., o 2006 m. lapkričio 29 d. – ir euro banknotais. Iki 2006 m. pabaigos Slovėnijos bankai iš viso gavo 772 mln. EUR vertės euro banknotų ir 250 mln. monetų (kurių vertė apytikriai 84 mln. EUR).

Kredito įstaigų vykdomas mažmenininkų ir kitų įmonių antrinio aprūpinimo procesas prasidėjo 2006 m. gruodžio mėn. Antrinis aprūpinimas euro banknotais sudarė 0,9 % visos iš anksto pateiktos sumos vertės ir aprūpinimas monetomis – 7,4 % vertės. Tai apima fasuotų komplektų pradedantiesiems, skirtų klientams profesionalams, kurių vieno vertė – 201 EUR, pateikimą, taip pat 450 000 mini komplektų (kurių vieno vertė – 12,52 EUR), kuriuos sudaro viena ar daugiau kiekvieno nominalo euro monetų, kurias bankai Slovėnijos visuomenei pateikė nuo 2006 m. gruodžio 15 d. ir kurios buvo beveik visiškai išparduotos. Antrinis

⁴ Taip pat žr. Komisijos Ketvirtąjį pranešimą apie praktinį pasirengimą būsimai euro zonos plėtrai (2006 m. lapkričio 10 d. COM(2006)671).

⁵ Su perėjimu prie grynujų pinigų susijusius duomenis pateikė Slovėnijos bankas ir ECB.

⁶ Slovėnija neturi nacionalinės pinigų kalyklos ir, surengusi viešųjų pirkimų procedūrą, monetų tiekėja pasirinko Suomijos pinigų kalyklą.

aprupinimas buvo gana kuklus, palyginti su grynųjų pinigų keitimu 2002 m. Tačiau daug Slovėnijos įmonių ir piliečių įsigijo arba jau turėjo grynųjų eurų, įsigytų kitais kanalais.

3.2. Dviejų valiutų apyvartos laikotarpis

Slovėnijos valdžios institucijos nusprendė dviejų valiutų apyvartos laikotarpį padaryti kiek įmanoma trumpesnį. Pradinėje Pagrindinio plano versijoje, patvirtintoje 2005 m. sausio mėn., buvo nustatytas tik vienos savaitės terminas, nors vėliau, patvirtinus vėlesnę plano versiją, šis laikotarpis buvo pratęstas iki dviejų savaitių. Šis laikotarpis buvo daug trumpesnis nei 2002 m. taikyti dviejų valiutų apyvartos laikotarpiai, kurie kiekvienai valstybei skyrėsi ir dažniausiai truko ne ilgiau kaip du mėnesius⁷.

Nors komerciniai bankai atsidarė tik 2007 m. sausio 3 d., kai kurie iš jų atidarė kelis savo filialus (visoje valstybėje iš viso 52) sausio 1 ir 2 d. tik grynųjų pinigų keitimo operacijoms atlikti. Be to, Slovėnijos bankas atidarė savo atskirą langelį.

Bankomatai buvo greitai pertvarkomi, nes iš 1500 Slovėnijos bankomatų du trečdaliai jau 2007 m. sausio 1 d. 4.00 val. buvo parengti išduoti euro banknotus, tuo tarpu daugiau kaip 93 % bankomatų iki tos pačios dienos pabaigos atliko visas operacijas eurais. Bankomatų parkas buvo baigtas pertvarkyti iki sausio 3 d. Bankomatų pertvarkymo greitis labai panašus į užfiksuotąjį 2002 m.

Tačiau mažas bankomato sandorių skaičius pirmosiomis 2007 m. sausio mėn. dienomis – gerokai mažesnis už vidutinį dienos sandorių vidurkį – labai skiriasi nuo pirmosios bangos patirties 2002 m., kai buvo užregistruotas ypač didelis dienos operacijų kiekis ir didelė išgrynintų pinigų vertė, nes piliečiai masiškai grynino pinigus iš bankomatų, norėdami turėti pirmuosius euro banknotus. Žmonių nekantrumą būtų galima iš dalies paaiškinti jų susidomėjimu naujaisiais euro banknotais. Šio susidomėjimo nulemta poveikio Slovėnijoje beveik nebuvo, nes daugelis gyventojų su grynaisiais eurais buvo susipažinę dar gerokai anksčiau, nei šalis įsivedė eurą. Be to, per 2006 m. gruodžio 26 d. telefonu atliktą apklausą surinkti duomenys (žr. 1 diagramą) patvirtino, kad nemaža gyventojų dalis jau turėjo grynųjų eurų iki € dienos. Apskritai piliečiams ir įmonėms net ir gerokai iki € dienos nebuvo visiškai jokių sunkumų įsigyti grynųjų eurų.

Prekybos vietų mokėjimo terminalų tinklo pertvarkymas buvo baigtas 2007 m. sausio 1 d. ankstyvą rytą. Operacijų kiekis prekybos vietose nuo sausio 3 d., kai parduotuvės vėl atsidarė, iki sausio 6 d. greitai vėl tapo įprastas.

Plačios galimybės įsigyti grynųjų eurų tiek iki € dienos, tiek po jos buvo svarbus veiksnys, prisidėjęs prie sklاندus grynųjų pinigų keitimo. Nors grynųjų pinigų keitimo tempas buvo labai panašus į pirmosios bangos patirtį 2002 m., piliečiai ir įmonės turėjo daugiau laiko ir galimybių įsigyti būtinas sumas grynaisiais eurais.

Be to, grynųjų pinigų keitimas Slovėnijoje patvirtina trumpo dviejų valiutų apyvartos laikotarpio (2 savaitių) techninį pagrįstumą, o tai padeda maksimaliai sumažinti mažmenininkams ir kitoms įmonėms tenkančią našta.

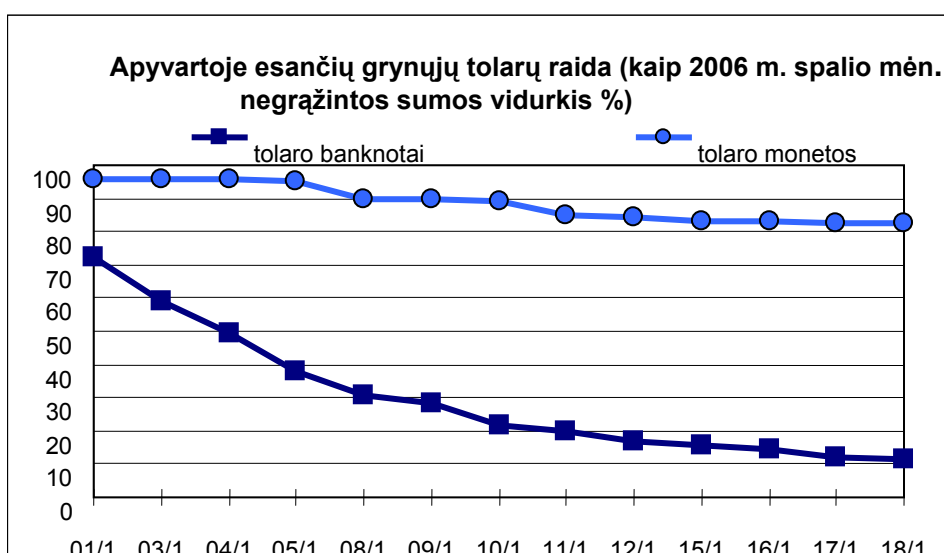
⁷ Devyniose valstybėse (BE, GR, ES, IT, LX, NL, AU, PT, FI) dviejų valiutų apyvartos laikotarpis truko nuo 2002 m. sausio 1 d. iki tų pačių metų vasario 28 d. IR jis pasibaigė 2002 m. vasario 9 d., o FR – 2002 m. vasario 17 d. DE laikotarpis buvo sumažintas iki nulio, nors, remiantis bendra mažmenininkų ir bankų asociacijų deklaracija, gryniosios DEM galėjo būti naudojamos iki 2002 m. vasario 28 d.

3.3. Greitas senosios nacionalinės valiutos grąžinimas

Grynujų tolarų grąžinimas prasidėjo 2006 m. lapkričio ir gruodžio mėn. (kai kurie bankai nuo 2006 m. gruodžio 1 d. savo klientams siūlė grynujų eurų indėlių į jų banko sąskaitą pagal valiutos perskaičiavimo kursą ir be mokesčių). Sausio 1 d. buvo grąžinta apie 28 %⁸ visos negrąžintos tolarų banknotų vertės; grąžintų tolaro monetų vertė vis dar buvo nedidelė, palyginti su bendra apyvarta⁹.

Senosios nacionalinės valiutos grąžinimas grynaisiais pinigais toliau nepertraukiamai tęsėsi (žr. 1 diagramą): daugiau kaip pusė negrąžintų tolarų banknotų vertės jau buvo grąžinta 2007 m. sausio 4 d. ir daugiau kaip 80 % – 2007 m. sausio 11 d. Sausio mėn. pabaigoje apyvartoje buvo likę tik 8,5 % tolarų banknotų. Tai labai sėkmingai palyginama su euro zonos padėtimi 2002 m., nes iki sausio mėn. vidurio buvo grąžinta tik 40 % senosios nacionalinės valiutos banknotų, o iki sausio mėn. pabaigos – 70 %. Tolaro monetos buvo grąžinamos daug laipsniškiau (žr. 1 diagramą), nes sausio mėn. pabaigoje jų buvo negrąžinta dar 71,5 %.

3 diagrama

Greitas senosios nacionalinės valiutos grąžinimas, dėl kurio per pirmąją pereinamąją bangą 2002 m. kilo sunkumų, vyko nepaprastai greitai, ypač tai pasakytina apie tolaro banknotus.

Grynuosius pinigus bankuose vis dar buvo galima nemokamai išsikeisti iki 2007 m. kovo 1 d. Po šios dienos Slovėnijos bankas ir toliau nemokamai keičia tolaro banknotus – neribotą laikotarpį, o tolaro monetas – iki 2016 m.

⁸ Bendra apyvartoje esančių tolaro banknotų vertė 2006 12 31 buvo 149,631 mlrd. SIT (622,7 mln. EUR), o tai sudarė 72,1 % 2006 m. spalio mėn. apyvartoje buvusių tolaro banknotų vidutinės vertės (207,039 mlrd. SIT, atitinkamai 864,0 mln. EUR).

⁹ Visa apyvartoje esančių tolaro monetų vertė 2006 12 31 buvo 3,602 mlrd. SIT (15,0 mln. EUR), o tai sudarė 96,0 % vidutinės 2006 m. spalio mėn. apyvartoje buvusių tolaro monetų vertės (3,752 mlrd. SIT, atitinkamai 15,7 mln. EUR).

Eurosistemos nacionaliniai centriniai bankai pagal ECBS ir (arba) ECB 52 straipsnį pradėjo teikti tiesioginę paslaugą visuomenei, ėmęsi priemonių per pirmuosius du 2007 m. mėnesius užtikrinti, kad tolaro banknotų iki 1000 EUR ekvivalentas bet kuriai konkrečiai šaliai (sandoriui) bet kurią vieną dieną bent vienoje vietovėje jų nacionalinėje teritorijoje būtų pakeistas į eurus nominalia verte (panaši tvarka galiojo 2002 m. keičiant grynuosius pinigus).

4. FINANSŲ IR ADMINISTRACINIŲ SISTEMŲ PERTVARKYMAS

Maždaug 2,3 mln. fizinių ir juridinių asmenų banko sąskaitų buvo sėkmingai perskaičiuota eurai. Pirmosiomis sausio mėn. dienomis kur kas daugiau žmonių nei įprasta pasinaudojo bankomatais, kad patikrintų savo sąskaitos likutį eurai.

Kalbant apie administracinių, finansų, apskaitos ir kitų susijusių sistemų pertvarkymą, „Didžiojo sprogimo“ scenarijus reikalauja daug daugiau pastangų nei per pirmąją bangą taikytas „Madrido“ scenarijus. Iš tiesų daugelis viešojo valdymo įstaigų ir privačių įmonių tuo metu pasinaudojo trejų metų pereinamuoju laikotarpiu, trukusiu nuo 1999 iki 2001 m. (Graikijoje jis truko vienerius metus), šioms sistemoms pertvarkyti eurai. Kadangi „Didžiojo sprogimo“ scenarijus neleidžia tokio pereinamojo laikotarpio, buvo tikimasi, kad visos Slovėnijos administracijos ir įmonės iki 2006 m. gruodžio 31 d. visas operacijas vykdys tik tolarais, o nuo 2007 m. sausio 1 d. visose savo sistemose pereis prie euro.

Slovėnijos įmonės ir viešojo valdymo įstaigos sėkmingai susidorėjo su iššūkiu ir tinkamai bei laiku pasirengė. 2007 m. vasario mėn. atliktos apklausos *Flash Eurobarometer 201a*¹⁰ duomenimis, 31 % Slovėnijos įmonių pradėjo savo pasirengimą 2006 m. pirmąjį pusmetį arba anksčiau, o 64 % pasirengimą pradėjo po 2006 m. birželio mėn. Daugiau kaip 94 % Slovėnijos įmonių patvirtino, kad jų apskaitos, sąskaitybės ir atlyginimų išmokėjimo sistemos 2007 m. sausio 1 d. buvo visiškai parengtos pereiti prie euro. Apie jokiais konkrečias problemas nebuvo pranešta.

Perėjimas prie euro Slovėnijoje patvirtina „Didžiojo sprogimo“ metodo reikšmę būsimiesiems euro zonos dalyviams, ypač mažesnėms valstybėms. Kadangi grynujų eurų galima įsigyti jau nuo 2002 m., šis scenarijus atrodo patraukliausias būsimiesiems euro zonos dalyviams, visų pirma dėl savo paprastumo, jei kalbėsime apie komunikaciją ir informaciją.

5. KAINŲ POKYČIAI

5.1. Kainų stebėseną perėjimo prie euro laikotarpiu

Kainos abiem valiutomis pradėtos nurodyti 2006 m. kovo mėn., ir pagal įstatymą toks reikalavimas toliau galios iki 2007 m. vidurio. Slovėnijos vartotojų asociacija stebėjo kainas (*PriceWatch*), kartu ji skatino ir vartotojus rodyti pastangas, nes paragino visuomenę pranešti apie žymius kainų padidėjimus, pastebėtus, pavyzdžiui, palyginus senus čekius ir sąskaitas faktūras (tolarais) su naujomis sąskaitomis (eurai). Apie visus žymesnius kainų padidėjimus, patvirtintus atlikus patikrinimą, reguliariai pranešama visuomenei. Ši pranešimo politika

¹⁰ Visas Eurobarometro apklausas dėl euro žr. http://ec.europa.eu/public_opinion/euro_en.htm.

padeda vartotojams nedelsiant pastebėti kainų padidėjimą, ir taip yra prisidedama prie galimų piktnaudžiavimų ribojimo.

Be to, Slovėnijos vartotojų asociacija pabrėžė, kad 2006 m. labai padidėjo bankų paslaugų įkainiai. Vartotojų asociacija teigia, kad bankai nuo pat 2006 m. pradžios ėmė didinti kai kurių savo paslaugų kainas (pvz., grynųjų pinigų išėmimo iš bankomatų mokesčius). Kalbant apie mokėjimo paslaugas vartotojams (sąskaitos valdymas, internetinė bankininkystė ir kt.), 2006 m. kovo–balandžio mėn. kai kuriuose bankuose buvo pastebėtas nemažas kainų kilimas, tuo tarpu smulkusis verslas skundėsi dideliais grynųjų pinigų indėlių įkainiais.

5.2. Kainų pokyčiai 2006 m. gruodžio–2007 m. vasario mėn.

Metinė SVKI norma 2007 m. sausio mėn. Slovėnijoje buvo 2,8 %; ji sumažėjo, palyginti su 2006 m. gruodžio mėn. 3,0 %. Pastaruosius kelerius metus sausio mėn. vyravo mažėjimo kas mėnesį tendencija (-0,5 %); tam įtakos turėjo sezoniniai išpardavimai. Mažėjimas 2007 m. sausio mėn. buvo šiek tiek didesnis, nei ankstesniais metais tą patį mėnesį užfiksuotas mažėjimas; taip atsitiko daugiausia dėl energijos kainų pokyčių, kaip pranešė Slovėnijos Respublikos statistikos biuras (SRSB). Metinė SVKI infliacijos norma toliau mažėjo ir 2007 m. vasario mėn. buvo 2,3 %.

2007 m. sausio mėn. SRSB paskelbė savo pirmąją perėjimo prie euro poveikio kainoms 2006 m. gruodžio mėn. analizę. Buvo pastebėtas neįprastas kainų padidėjimas restoranuose, baruose ir kavinėse, taip pat kitose išlaidų grupėse (asmeninės paslaugos, avalynės paslaugos, namų ūkio reikmenų taisymas, remonto paslaugos ir transporto paslaugos). 2006 m. gruodžio mėn. neįprasto kainų kilimo restoranuose, baruose ir kavinėse poveikis buvo vertinamas 0,12 procentinio punkto, taip pat prisidėjo papildomas kitų išlaidų grupių 0,12 procentinio punkto poveikis. 2007 m. sausio mėn. SRSB užfiksavo neįprastą kainų kilimą tose pačiose pirkimų grupėse bei pramogų ir sporto paslaugų srityje.

Remdamasis preliminaria SRSB pateikta informacija, Eurostatas mano, kad tikėtinas bendras perėjimo prie euro poveikis vartotojų kainų infliacijai perėjimo laikotarpiu ir po jo galėtų būti 0,3 procentinio punkto. Atsižvelgiant į visų grupių metinės SVIK infliacijos normos sumažėjimą iki 2,8 % 2007 m. sausio mėn. ir tolesnį mažėjimą 2007 m. vasario mėn., šis rezultatas taip pat rodo, kad perėjimo poveikis, nors ir pastebimas, neatrodo toks didelis, kad paskatintų vartotojų kainų infliaciją, pamatuotą pagal visų grupių SVIK. Šie pastebėti dalykai, atrodo, ypač atitinka pirmosios bangos perėjimo prie euro patirtį¹¹. Slovėnijos makroekonominės analizės ir plėtros institutas taip pat atliko perėjimo poveikio infliacijai analizę. Pagal jo preliminarią išvadą, bendras poveikis VKI sudarė 0,24 procentinio punkto.

Prireikus Eurostatas, gavęs papildomos informacijos, atnaujins savo išvadas, susijusias su perėjimo prie euro poveikiu.

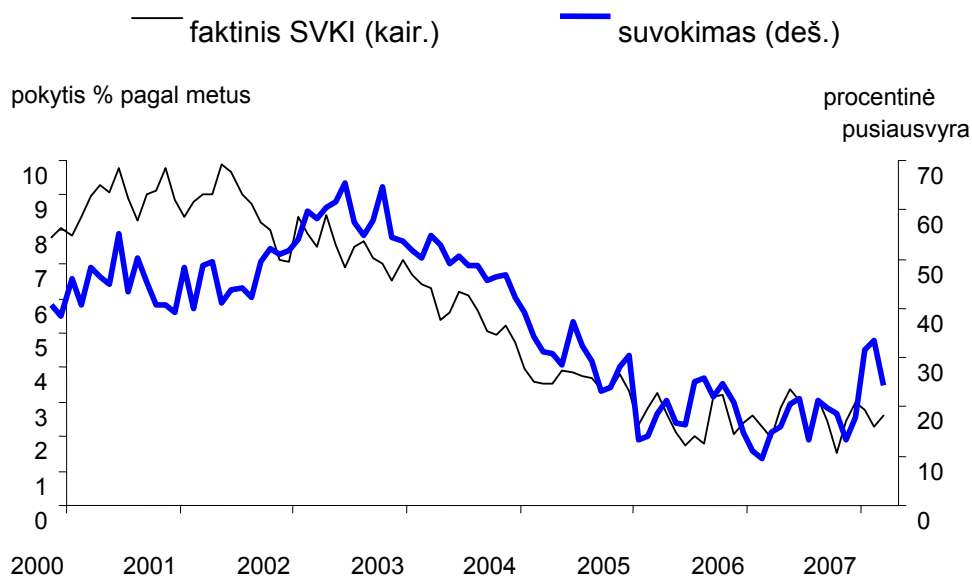
¹¹ Eurostato [2003 06 18 Naujienų leidinys 69/2003](#).

5.3. Kainų suvokimas

Panašumas į pirmosios bangos patirtį yra susijęs ir su kainų suvokimu, nes Slovėnijoje 2007 m. sausio mėn. buvo manoma, kad infliacija labai padidėjo ir vėliau vasario mėn. didėjo tik šiek tiek (žr. 4 diagramą), nepaisant to, kad apskritai per šiuos du mėnesius kainos nukrito. Tačiau kovo mėn. buvo manoma, kad infliacija šiek tiek mažėja. Nors pernelyg anksti daryti išvadas, tai galėtų reikšti, kad aktyvesni Slovėnijos valdžios institucijų informavimo veiksmai duoda rezultatų.

4 diagrama

Faktinė ir suvokiamoji infliacija Slovėnijoje

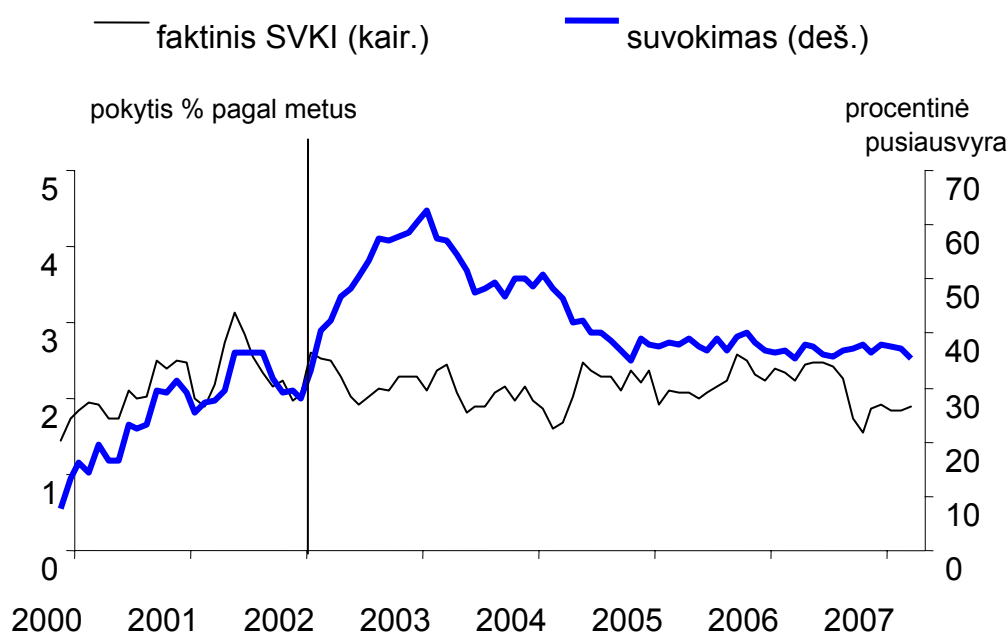

Šaltinis: Eurostatas

Jeigu kovo mėn. rezultatus patvirtintų papildomi duomenys, padėtis Slovėnijoje gali pakankamai skirtis nuo euro zonoje užfiksuotos padėties, kur po euro banknotų ir monetų įvedimo 2002 m. beveik visus metus buvo manoma, kad infliacija intensyviai ir nuosekliai didėjo (žr. 5 diagramą). Praėjus penkeriems metams nuo šios datos atotrūkis tarp dviejų grupių laipsniškai mažėja, tačiau vis dar nėra išnykęs.

5 diagrama

Faktinė ir suvokiamoji infliacija euro zonoje

Šaltinis: Eurostatas

Slovėnijos perėjimo prie euro patirtis dar kartą rodo, kad su kainų pokyčiais susijęs suvokimas, lūkesčiai ir realybė nebūtinai sutampa. Valiutos pasikeitimas turi poveikio žmonių socialinių vertybių skalei ir paskatina laipsnišką sąmoningo prisitaikymo procesą; visa tai daro poveikį šiam procesui. Galiausiai kainų suvokimas išlieka pagrindiniu susirūpinimą keliančiu klausimu būsimiesiems perėjimams prie euro. Visuomenės reakcija į perėjimą prie euro

2007 m. sausio mėn. pabaigoje Komisijos atlikta apklausa *Flash Eurobarometer 205* patvirtina daugumos (95 %) ¹² Slovėnijos piliečių pasitenkinimą perėjimo sklandumu ir veiksmingumu. Tai yra puikus rezultatas, palyginti su pirmosios bangos patirtimi, kai tik kelios valstybės buvo pasiekusios 90 % lygį, tuo tarpu vidurkis buvo 80 %.

Kalbant apie grynujų pinigų keitimą, 97 % respondentų nepatyrė visiškai jokių sunkumų pirmąją sausio mėn. savaitę keisdami grynuosius tolarus į grynuosius eurus arba išsigrynindami eurus. Respondentai taip pat teigiamai įvertino kainų abiem valiutomis nurodymo naudą (84 %) ir teisingą to nurodymo įgyvendinimą (94 %).

¹² Šiame skyriuje pateiktos procentinės dalys pagrįstos konkrečių atsakymų pateikiančiais respondентаis ir jas apskaičiuojant neatsižvelgta į tuos, kurie neturėjo jokios nuomonės konkrečiu klausimu.

Bendras vaizdas yra šiek tiek kitoks kalbant apie kainų perskaičiavimą, kurio sąžiningumu tiki gana nedidelė dauguma (56 %) respondentų, o 44 % laikosi priešingos nuomonės. Tik 38 % yra pasirengę tikėti kainų „suapvalinimo“ sąžiningumu vykstant perėjimui ir po jo, tuo tarpu 62 % mano, kad yra priešingai.

Galiausiai 92 % Slovėnijos piliečių mano esantys gerai informuoti apie eurą (36 % mano esantys netgi labai gerai informuoti), o 91 % yra pakankamai patenkinti arba labai patenkinti valdžios institucijų suteikta informacija. Šie ypač aukšti pritarianys vertinimai patvirtina didelį pasitenkinimą informavimo laipsniu (99,2 %), kuris buvo nustatytas 2006 m. vasario mėn. atlikus panašią Slovėnijos įmonių Eurobarometro apklausą.

Slovėnijos visuomenės nuomonė dar kartą patvirtina lemiamą informavimo ir komunikacijos vaidmenį užtikrinant sėkmingą perėjimą prie euro.

Išsamiai informuoti apie praktines euro pasekmes piliečiai ir įmonės sistemingai vis labiau pasitiki vienos valiutos įvedimu ir susiduria su minimaliais sunkumais. Ir priešingai, dėl informacijos trūkumo paprastai kyla nuogaštavimų ir nesusipratimų.